

Egyéni védőeszközök a munkáltatónál. Tájékoztató munkáltatók és munkavállalók számára

1 Az egyéni védőeszközökkel kapcsolatos jogi normák forrásai

A vonatkozó európai és hazai jogszabályok:

- Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/425 rendelete (2016. március 9.) az egyéni védőeszközökről és a 89/686/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről¹ [Az Európai Unió Hivatalos Lapja L 81/51, 31.3.2016]
- A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény
- 30/2018. (II. 28.) Korm. rend. az egyéni védőeszközök megfelelőségét értékelő szervezetek kijelölésének és tevékenysége felülvizsgálatának szabályairól [Hatályba lépett: 2018. március 1.]
- 65/1999. (XII. 22.) EüM rendelet a munkavállalók munkahelyen történő egyéni védőeszköz használatának minimális biztonsági és egészségvédelmi követelményeiről. Alapja: 89/656/EGK irányelv
- 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet a munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmassági orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről 14. számú melléklet, a „Beutalás munkaköri orvosi alkalmassági vizsgálatra” című űrlap, „A munkakör (munkahely) főbb egészségkárosító kockázatai”, a táblázat 22. pontja: Egyéni védőeszköz általi terhelés (A munkaidő egészében vagy egy részében)
- 70/2011. (XII. 30.) BM rendelet a belügyminiszter irányítása alá tartozó rendvédelmi szervek munkavédelmi feladatai, valamint foglalkozás-egészségügyi tevékenysége ellátásának szabályairól
- 13/2012. (VII. 30.) ORFK utasítás a büntetőeljárás keretében lefolytatandó szemlék végrehajtásáról és a bűnügyi technikai tevékenység egységes szabályozásáról
- Biztonsági szabályzatok

Az Mvt. 11. § alapján a teljes egészében magyar nyelvű munkavédelmi szabványok munkavédelmi szabálynak minősülnek, így alkalmazásuk kötelező a munkáltató számára.

Munkáltató munkavédelmi tárgyú belső szabályozása (pl. egyéni védőeszköz juttatási rend) ugyancsak munkavédelmi szabálynak minősül.

¹ "közösségi harmonizációs jogszabályok": minden olyan közösségi jogszabály, amely harmonizálja a termékek forgalmazásának feltételeit. 765/2008/EK rendelet 21. pont

A továbbiakban alkalmazott rövidítések:

- Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/425 rendelete: **EU rendelet**
- 89/686/EGK irányelv az egyéni védőeszközökre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről: **Irányelv**
- A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény: **Mvt.**
- 65/1999. (XII. 22.) EüM rendelet: **EüM rendelet**

EU rendelkezések

Az **EU rendelet** a védőeszközre mint termékre előírja a megfelelőségértékelési eljárás és a védőeszköz dokumentáció követelményeit. Ezzel összefüggésben határozza meg a gyártók, meghatalmazott képviselők, importőrök, forgalmazók (együtt: gazdasági szereplők), valamint a bejelentett szervezetek és a piacfelügyeleti hatóságok feladatait.

Az **EU rendelet** hatálybalépése előtt a 89/686/EGK irányelv állapította meg az egyéni védőeszközök gyártásának, megfelelőségértékelési tanúsításának, forgalomba hozatalának és forgalmazásának szabályait.

Az EüM rendelet alkalmazása változatlan

A munkáltatók számára az **Irányelv/ EVE rendelet** előírásainak megfelelő egyéni védőeszközök használatára nincs korlátozás, ezeket a védőeszközöket kizárólag az **EüM rendelet** – és más vonatkozó jogszabályok – szabályozása alapján kell kezelni és alkalmazni.

A következő részekben összefoglalások találhatóak a védőeszközök fogalmáról, a védőeszközről mint termékről, az egyéni védőeszköznek nem minősülő termékekről, mely összefoglalások elkülönítve mutatják be az EU rendelet szerinti és az Irányelv szerinti meghatározásokat.

2. Mi az egyéni védőeszköz?

Az 1. számú táblázat bemutatja az egyéni védőeszköz alkalmazhatósági formáit, a kapcsolódó jogszabályok és szereplők körét.

1. számú táblázat

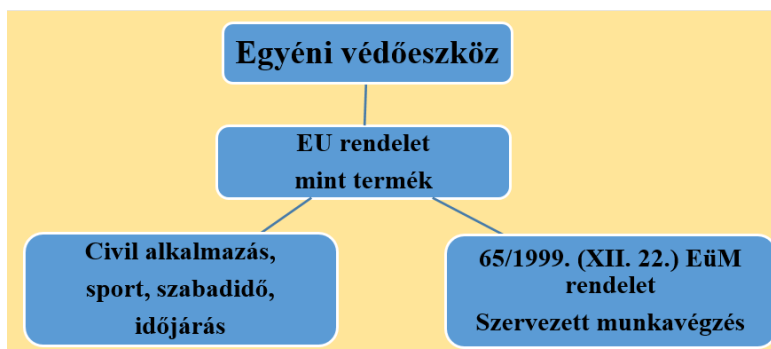
Egyéni védőeszköz gyártása, megfelelőségértékelési tanúsítása, alkalmazása

Termék	Használat	
<p>Tervezés, gyártás, forgalomba hozatal</p> <p>216/425/EU rendelet</p> <p>harmonizált szabványok</p>	<p>Szervezett munkavégzés</p> <p>1993. évi XCIII. tv. előírásai</p> <p>65/1999. (XII. 22.) EüM rendelet</p> <p>(89/656/EGK irányelv alapján)</p> <p>„gazdasági célfelhasználás”</p>	<p>Szabadidős</p> <p>tevékenység,</p> <p>sport</p>
<p>Megfelelőségértékelési tanúsítás</p> <p>216/425/EU rendelet</p> <p>2009. évi CXXXIII. törvény</p> <p>315/2009. (XII. 28.) Korm. rendelet</p>	<p>Egyéni védőeszköz biztosítása,</p> <p>rendeltetésszerű használata</p>	<p>Egyéni</p> <p>védőeszköz</p> <p>önkéntes</p> <p>viselése</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gyártó (tervező) ▪ Meghatalmazott képviselő ▪ Kijelölő hatóság/Bejelentő hatóság ▪ Bejelentett szervezet (NANDO) ▪ Piacfelügyeleti hatóság ▪ EU 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Munkáltató ▪ Munkavállaló ▪ Munkavédelmi szakember ▪ Foglalkozás egészségügyi szakember ▪ Munkavédelmi képviselő/Munkavédelmi Bizottság ▪ Munkavédelmi hatóság 	<p>Bárki, aki</p> <p>„civil”</p>

A 2. számú táblázatból kitűnik, hogy az egyéni védőeszközökre, mint termékekre alkalmazott meghatározás eltér a munkavállalók védelmét szolgáló védőeszközökre vonatkozó meghatározástól. Ennek lényege könnyen belátható, mivel az EU rendelet a hatálya alatt egyéni védőeszközként gyártható és forgalomba hozható termékek esetében

- a termékre vonatkozó általános és alapvető követelményeket határozza meg a kockázat típusától függetlenül,
- nem korlátozza a védelmet élvező személyek körét.

Az EU rendelet hatálya több termékre és alkalmazóra terjed ki, mint az a szervezet munkavégzés (EüM rendelet) során értelmezett.

Szervezett munkavégzés során a munkavállaló a **munkavégzésből**, a **munkafolyamatból**, illetve a **technológiából eredő** kockázatokkal szembeni védelemre visel vagy tart magánál egyéni védőeszközt.

2. számú táblázat

Egyéni védőeszköz fogalma	
Az egyéni védőeszköz meghatározására két alapvető fogalom létezik.	
mint termék 2016/425/EU rendelet	szervezett munkavégzés 89/656/EGK irányelv 65/1999. (XII. 22.) EüM rendelet
<p>1. „egyéni védőeszköz”:</p> <p>a) olyan eszköz, amelyet arra terveztek és gyártottak, hogy viselve vagy kézben tartva megvédje az adott személyt az egészségét vagy biztonságát érintő egy vagy több kockázattal szemben;</p> <p>b) az a) pontban említett eszközök azon cserélhető alkotóelemei, amelyek az eszköz védfunkciója szempontjából nélkülözhetetlenek;</p> <p>c) az a) pontban említett eszközökhöz tartozó, nem kézben tartott és nem viselt kikötési rendszerek, amelyeket arra terveztek, hogy az adott eszközt valamilyen külső eszközzel vagy biztos rögzítési ponttal összekapcsolják, és</p>	<p>minden olyan eszköz, amelyet a munkavállaló azért visel vagy tart magánál, hogy a</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ munkavégzésből, ▪ munkafolyamatból, illetve ▪ technológiából eredő <p>kockázatokat az egészséget nem veszélyeztető mértékűre csökkentse, továbbá az eszköz bármely kiegészítése vagy egyéb segédeszköz, amelynek a feladata e cél elérése (további kifejtése az EüM rendeletben található)</p>

amelyeket nem úgy terveztek, hogy állandóan rögzítettek legyenek, továbbá amelyek nem tesznek szükségessé rögzítési munkálatokat a használat előtt; (további kifejtése az EU rendeletben található)	
---	--

Az EU rendelet konkrét kizárásra nem tartalmaz meghatározást, de bevezetőjében megfogalmazza azokat a szempontokat, amelyek egyértelművé teszik, hogy mit **nem** tekint a hatálya alá tartozónak. Ilyenek:

- dekorációs célú kézműves termékek;
- magánhasználatra szánt, fényvisszaverő vagy fluoreszkáló elemekkel ellátott ruházat;
- nem szélsőséges jellegű légköri körülmények vagy nedvesség, illetve víz elleni védelemre szolgáló, magánhasználatra szánt termékek (például esernyő, mosogatókesztyű);
- a más jogi aktusok hatálya alá tartozó termékek.

Az EüM rendelet ezzel szemben tételes kizárást fogalmaz meg, a következők szerint, vagyis nem egyéni védőeszköz:

- a közönséges munkaruha és az olyan egyenruha, illetve formaruha, amelyet nem a munkavállaló biztonságának és egészségének védelmére terveztek, illetve vizsgáltak;
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény szerinti mentést és betegszállítást végző mentőszolgálatok által használt felszerelések;
- a **fegyveres erők és egyéb rendvédelmi szervek** által viselt vagy használt védőeszköz;
- a közúti közlekedési eszközökön alkalmazott védőeszköz és védőfelszerelés;
- a sportfelszerelés és sporteszköz;
- az önvédelem vagy elrettentés célját szolgáló felszerelés és eszköz;
- a veszélyek és ártalmak felderítésére és jelzésére szolgáló hordozható készülékek.

Az EüM rendelet kizárása tehát tilalmat jelent a munkáltató számára az egyéni védőeszközök meghatározása során. Ehhez további segítséget nyújt a szabványok alkalmazási területeinek ismerete és figyelembe vétele.

3. Egyéni védőeszközök szabványai és azok fontossága

A **2016/425/EU rendelethez** harmonizált szabványok² alkalmazása elsődleges az egyéni védőeszközök megfelelőségértékelési tanúsítása során (elérhetők magyar nyelven is). Az MSZ jelzetű szabványok – ICS³ – bontásban az MSZT honlapján érhetőek el.

Az egyéni védőeszközök munkáltatók számára elsődleges szabványainak bemutatását az **1. számú** melléklet foglalja össze. Lényeges, hogy sem a szabvány érvénytelenné válása, sem az adott védőeszközre vonatkozó tanúsítvány érvényének lejáta vagy visszavonása nem kötelezi a munkáltatót a már nála lévő védőeszköz használatból történő kivonására. [Erre a csak termék visszahívás esetén van szükség.]

Visszavont szabványra történi hivatkozás esetén azonban a munkáltató csak az annak megfelelő egyéni védőeszközt biztosíthatja. Egyrészt azért, mert nem lehet ellentét a szabályozásban meghatározott és a gyakorlatban használt védőeszközök között, másrészt azért, mert az új kiadású szabvány eltérő követelménye nem teljesül.

A szabványra merev (évszám nélkül) vagy rugalmas hivatkozással lehet utalni, és az MSZ EN, illetve EN jelzeteket következetesen kell alkalmazni.

4. Az egyéni védőeszközök kategóriái

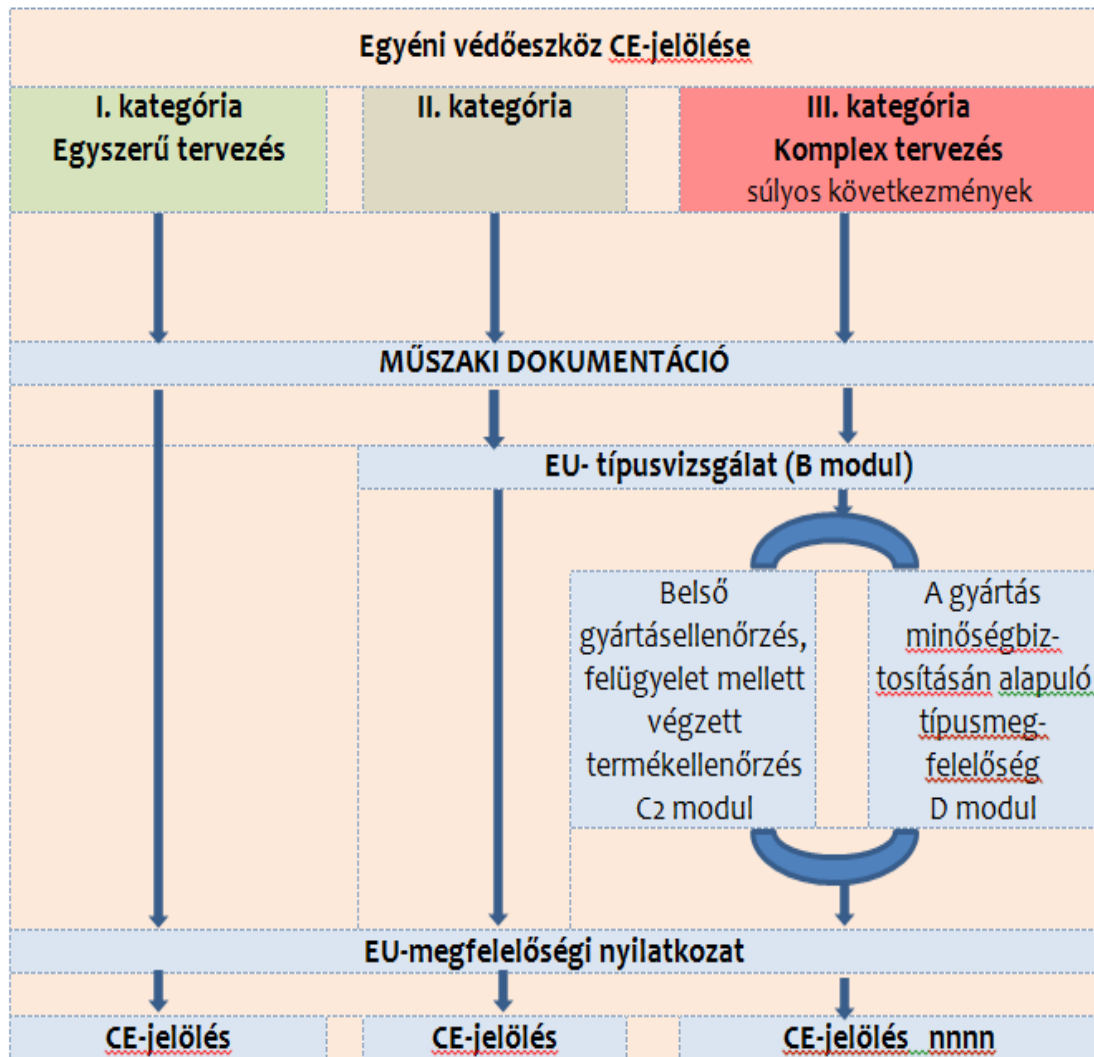
Az egyéni védőeszközök kategóriái kockázati alapon megállapítottak. A kategóriák egyben a tanúsítási eljárás alapjául szolgálnak (1. ábra). Az EU rendelet lényegesen megváltoztatta az Irányelv szerinti kategóriába sorolást, ezért a munkáltatóknak követniük kell egyes védőeszközökre általuk hozott intézkedések időszerűségét.

² Elérhetőség:

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=uriserv:OJ.C_.2018.222.01.0030.01.HUN

³ Az ICS (a szabványok nemzetközi osztályozását) háromszintű, hierarchikus osztályozás.

1. ábra. Egyéni védőeszközök kategóriái

Az EU rendelet alkalmazásában:

I. kategória

Az I. kategória kizárólag a következő minimális kockázatokat foglalja magában:

- felületi mechanikai sérülés;
- kis hatásfokú tisztítószerrel való érintkezés vagy vízzel való tartós érintkezés;
- legfeljebb 50 °C hőmérsékletű forró felületekkel való érintkezés;
- napfénynek való kitettség (a nap megfigyelésének kivételével) okozta szemsérülés;
- nem szélsőséges jellegű légköri körülmények.

A **II. kategória** az I. és a III. kategóriában felsoroltaktól eltérő kockázatokat foglalja magában.

A **III. kategória** kizárólag azokat az alábbiakhoz kapcsolódó kockázatokat foglalja magában, amelyek olyan súlyos következményekkel járhatnak, mint például halál vagy visszafordíthatatlan egészségkárosodás:

- a) egészségkárosító anyagok és keverékek;
- b) oxigénszegény környezet;
- c) fertőző anyagok;
- d) ionizáló sugárzás;
- e) legalább 100 °C-os környezeti levegőhöz hasonló hatást keltő magas hőmérsékletű környezetek;
- f) legfeljebb – 50 ° C-os környezeti levegőhöz hasonló hatást keltő alacsony hőmérsékletű környezetek;
- g) lezuhanás a magasból;
- h) áramütés és feszültség alatti munkavégzés;
- i) vízbefulladás;
- j) kézi láncfűrész általi vágás;
- k) nagynyomású folyadéksugár;
- l) lövedék általi sebesülés vagy késszúrás;
- m) ártalmas zaj.

3. számú táblázat

Megfelelőségértékelési eljárás és dokumentumai

89/686/EGK irányelv [18/2008. (XII. 3.) SZMM rendelet]	2016/425 EU rendelet
Tájékoztató - gyártó állítja ki, bejelentett szervezet jóváhagyja	Tájékoztató - gyártó állítja ki, bejelentett szervezet jóváhagyja
3. kategória esetén Bejelentett ellenőrző szervezet által a – védőeszköz, mint végtermék vagy – védőeszköz gyártása ellenőrzése a gyártónál.	III. kategória esetén Bejelentett ellenőrző szervezet által a – védőeszköz, mint végtermék vagy – védőeszköz gyártása ellenőrzése a gyártónál.
EK-típusanúsítvány bejelentett szervezet állítja ki	EU-típusvizsgálati tanúsítvány bejelentett szervezet állítja ki
EK-jelölés és jelkép elhelyezése	CE-jelölés
	Jelkép
EK-megfelelőségi nyilatkozat kizárólag a gyártó állítja ki	EU-megfelelőségi nyilatkozat A gyártóknak csatolniuk kell az EU-megfelelőségi nyilatkozat teljes szövegét vagy az internetcímet , amelyen az elérhető.

A megváltozott jogszabályi háttér változást hozott a dokumentumok megnevezésében és a védőeszközök jelölésében is.

Bejelentett szervezetek megfeleltetése: Az EU rendelet hatálybalépése miatt a korábban már bejelentett szervezeteknek is fel kellett készülniük és regisztrációt kellett szerezniük az új követelmény teljesítésének elismeréseként. Emiatt egy adott bejelentett szervezet egyidejűleg – de **azonos számon** – szerepelhet az Irányelv szerinti jegyzéken és az EU rendelethez tartozó jegyzéken is. Ebből következik, hogy a csak (a már hatályát veszített) Irányelvhez regisztrált bejelentett szervezetek nem jogosultak az EU rendelet szerint eljárni.

A védőeszközökön elhelyezett jelölések nem korlátozódnak a CE-jelölésre vagy a korábbi EK-jelölésre, a védőeszközön vagy annak csomagolásán egyéb információk is feltüntethetők, azonban ezek a megfelelőség jelölés láthatóságát és olvashatóságát nem csökkenthetik. Például

el kell helyezni a védelmi képességre utaló jelképet (piktogramot) is. A jelkép alkalmazása csak a vonatkozó szabvány előírása alapján kötelező. Nem minden szabvány ír elő jelkép alkalmazást.

A **gyártók gondoskodnak** arról, hogy az egyéni védőeszközhöz – az érintett tagállam által meghatározott, a fogyasztók és más végfelhasználók által **könnyen érthető nyelven** – mellékelve legyenek a gyártói utasítások és tájékoztató⁴. A tájékoztatóval és az EU-megfelelőségi nyilatkozattal a munkáltató köteles rendelkezni.

A bejelentett szervezet az EK-típustanúsítvány vagy az EU-típusvizsgálati tanúsítvány érvényességének lejártát követően öt évig köteles megőrizni a gyártó által benyújtott dokumentációt tartalmazó műszaki dokumentációt. Ezekre a dokumentumokra piacfelügyeleti intézkedéskor is szükség van.

5. A munkáltató belső szabályozása

Az Mvt. 56. §-ának értelmében az egyéni védőeszköz juttatásának belső rendjét a munkáltató írásban határozza meg. E feladat ellátása munkabiztonsági és munkaegészségügyi szaktevékenységnek minősül. E követelményből adódóan a munkáltatón kívül a foglalkozás-egészségügyi szolgálat orvosának is alá kell írnia a belső rendet.

1) Munkáltató belső szabályozásának megjelenítése

a) Munkavédelmi szabályzat [Mvt.72. § (4)]

Amennyiben a munkáltató az egyéni védőeszköz juttatásának belső rendjét munkavédelmi szabályzatban határozza meg a követelmények megvalósításának módját, úgy e szabályzat kiadásához a **munkavédelmi képviselő (bizottság) egyetértése szükséges**.

b) Belső juttatási rend önálló dokumentumként

c) Kockázatértékelés keretében

Mvt. 54. § (3) Az 56. §-ban meghatározottak a kockázatértékelésben rögzítésre kerülhetnek.

A munkavédelmi képviselő (bizottság) egyetértésének szükségessége az Mvt. alapján csak a Munkavédelmi szabályzat esetén kötelezés. Annak tudatában is, hogy a munkavállalónak, a munkavédelmi képviselőnek (bizottságnak) és a munkáltatónak az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés érdekében együtt kell működniük, és jogharmonizációs elvárásként is, az **EüM rendelet** a juttatási rend megjelenítési módjától függetlenül megköveteli **munkavédelmi képviselő** közreműködését.

⁴ II. melléklet 1.4. pontjában előírt

A munkavédelmi képviselő jogosult meggyőződni a munkahelyek, a munkaeszközök és egyéni védőeszközök biztonságos állapotáról.

Lényeges eleme a szabályozásnak a munkavállalók véleményének megismerése az egyéni védőeszköz bevezetése előtt. Ebben a feladatba is szerephez jutnak a munkavédelmi képviselők.

A munkáltatói juttatási rend célja az egyéni védőeszközzel kapcsolatos feladatok írásban és szakértelemmel történő, konkrét meghatározása adott munkakörülményekre, munkafolyamatokra vonatkozóan.

Tartalmának forrása:

Általános munkavédelmi követelmények:

- jogszabályok, ide értve a biztonsági szabályzatokat is,
- szabványok,
- munkáltató egyéb szabályozásai,
- egyéb külső előírások (pl.: használati utasítás, biztonsági adatlap, útmutatók, ajánlások).

A juttatási rend tartalma

- a követelmények alapján a helyi végrehajtás konkrét szabályait, a teljesítés módját kell tartalmaznia (és nem a jogszabályokban írt követelmények megismétlését),
- a hatályos jogszabályon és érvényben lévő szabványokon kell alapulnia,
- a belső előírásai nem állhatnak ellentétben munkavédelmi szabállyal,
- szigorítást tartalmazó elemei lehetnek.

Tartalmi felépítésének két fő szempontja:

- Védőeszköz juttatás belső szabályozása:

A vonatkozó követelmények munkahelyre vonatkozó végrehajtásának meghatározása, elsődlegesen a **feladat**, a **felelős** és a **határidő** megállapításával (például juttatási rend tartalma és a védőeszköz rendeltetésszerű használatra való alkalmassága a védőeszköz soron kívüli ellenőrzés alapján, az időszakos felülvizsgálat alapján).

A juttatási rendnek a vonatkozó külső és az alapul vett külső belső előírásokkal összhangban kell állnia. Példák a kapcsolódó belső szabályozásokra: kockázatértékelés, mentési terv,

- Szükséges védőeszközök konkrét meghatározása - egyéni védőeszköz meghatározás elsődleges szempontjai:

= a védelem iránya, azaz a védőeszköz által fedni, védeni kívánt testrész;

- = a védőeszköz védelmi szintje (a védőeszköz összevont védelmi jellemzője);
- = a vonatkozó szabvány és a szabványban a védelmi szintre előírt jellemzők,
- = a jelenlévő kockázatokkal szemben szükséges védelem mértéke,
- = a munkavállalók és más kötelezett személyek által az adott tevékenységekhez viselt vagy használt védőeszközök jellemzői,
- = a védőeszközök használatával összefüggésben a munkáltatónál rendelkezésre álló adatok (például: munkahelyi expozíciós vizsgálatok, időszakos felülvizsgálatok), továbbá
- = mindezek dokumentáltságának

munkavédelmi szabályokkal, követelményekkel történő összevetésén alapuló szabályozása.

Az egyéni védőeszköz juttatási rendnek az egyéni védőeszközökkel kapcsolatos szabályozásra kell korlátozódnia.

A juttatási rendben nem szabad – a jogszabályok által kizártakon túl – az egyéni védőeszközök körébe nem tartozó termékeket szerepeltetni, mint például a következők:

- munkaeszközök (például: ülőpad, mászószerszám),
- munkaruha,
- védőital,
- védőoltás,
- éleslátást biztosító szemüveg,
- korrekciós szemüveg (amelyik nem rendelkezik más védelmi képességgel),
- esernyő,
- mosogatókesztyű,
- higiéniai betétek hallásvédőkhöz,
- tisztálkodási eszközök,
- az áruk védelmére, például az élelmiszerek vagy elektronikus alkatrészek védelmére használt kesztyűk,
- kórházi betegek védelmére szolgáló maszkok,
- egészségügyi maszk MSZ 4209:2011,
- orvosi kesztyű (MSZ EN 455),
- ESD termékek (EVE tanúsítás nélkül),
- szigetelő rudak, szerszámok,
- gázérzékelők.

6. A munkáltató egyéni védőeszközökkel kapcsolatos alapvető feladatai

A munkáltató

- kockázatbecslést végez;
- írásban meghatározza a védőeszköz juttatásának rendjét;
- a védőeszköz kiválasztását megelőzően felméri, hogy a felhasználni kívánt védőeszköz megfelel-e;
- a munkavállalókat a kockázatokkal szemben védelmet nyújtó – lehetőség szerint komplex védőeszközzel látja el a munkavégzéshez folyamatosan; ezzel összefüggésben:
 - = a védőeszközöket ingyenesen biztosítja,
 - = követelmények teljesítése helyett a munkáltató pénzbeli vagy egyéb megváltást a munkavállalónak nem ad,
 - = előnyben részesíti a személyes használatra szolgáló védőeszköz juttatást;
 - = mentési feladatokra és haváriákra védőeszköz csomagot rendszeresít;
 - = tájékoztatja a munkavállalókat az őket érhető kockázatok jellegéről és mértékéről;
 - = meghatározza a védőeszköz viselésének feltételeit;
 - = a védőeszközök használatának módját – szükség szerint gyakorlati képzés keretében – elsajátíttatja;
 - = a munkavállalók rendelkezésére bocsátja a védőeszköz magyar nyelvű tájékoztatóját;
 - = ellenőrizni a védőeszközök rendeltetésszerű használatát;
- gondoskodik
 - = a több munkavállaló által használt védőeszközök egészségügyi vagy higiénias kockázatának csökkentéséről;
 - = a védőeszköz védelmi képessége által nyújtott védelem fenntartásáról (ezen belül kell elvégeztetnie a védőeszközök **időszakos felülvizsgálatait** (jogszabály, szabvány vagy gyártó a kötelezés alapján, kérelemre a gyártó végzi el);
 - = a védőeszközök gondozásáról (karbantartásáról, tisztításáról, javításáról);
 - = az elhasznált védőeszköz hulladékként, veszélyes hulladékként történő kezeléséről;
- engedélyezi – a szükséges feltételek fennállása esetén⁵ – a munkavállaló számára a védőeszköz munkahelyről történő elvitelét;

- naprakész nyilvántartást vezet a védőeszköz juttatásával kapcsolatos valamennyi dokumentumról;
- a munkavállalók védőeszközök használatára vonatkozó ismereteinek elsajátítását – a munkavállaló aláírása meglétével együtt – írásban dokumentálja;
- biztosítja
 - = a munkavédelmi képviselők és a foglalkozás-egészségügyi szolgálat részvételét a védőeszköz juttatásának rendje meghatározásában és a védőeszköz és a kiválasztására vonatkozó javaslattételre,
 - = a munkavédelmi képviselők tájékoztatását a védőeszköz biztosításával és használatával összefüggésben

7. Munkavállalók jogai és kötelezettségei az egyéni védőeszközökkel kapcsolatban

A munkavállaló saját életének, testi épségének megóvására kapja ingyenesen és természetben munkáltatójától a számára szükséges egyéni védőeszközt, amit joga és egyben kötelessége használni/viselni. (Az Mvt. 60. §-ának rendelkezése a munkavállaló feladatként rögzíti továbbá hogy „és a tőle elvárható tisztításáról gondoskodni”. Ez a rendelkezése semmilyen módon és mértékben nem csökkenti a munkáltató felelősségét az egyéni védőeszközzel történő gondoskodás tekintetében. Az elvárható mértékű tisztítás személyenként eltérő lehet. Nem értelmezhető olyan esetekre, amelyben a munkavállaló munkaidején kívül, tisztítószer használata igénylően végzi a védőeszköz tisztítását, például szemüveg letörlése.) Ezzel összefüggésben az alapszabály az, hogy a munkáltató köteles biztosítani a védőeszközök rendeltetésszerű használhatóságát, védőképességét, a kielégítő higiénés állapotát, a szükséges tisztítását, karbantartását (javítását), pótlását.

A munkavállaló jogosultsága megkövetelni a munkáltatójától a munkavégzéshez szükséges védőeszközök biztosítását, amennyiben a munkáltató mulasztott.

A szabályozás külön hangsúlyozza a rendeltetésszerű használatot, ami nem formális elvárás, hanem az egyéni védőeszköz védelmi szintjének, védelmi képessége kifejtésének lényeges, elválaszthatatlan része. A munkáltató feladata, hogy ezt rendszeresen – és igazolható módon – ellenőrizze. A munkáltató felelőssége abban az esetben is fennáll, ha a munkavállaló a védőeszközt nem használta, vagy nem rendeltetésszerűen használta. Az ellenőrzés a megelőzés egyik hatékony eszköze.

A munkavállaló köteles továbbá ismerni az általa viselt/használt egyéni védőeszköz rendeltetésszerű használatának módját, és ezt aláírásával is igazolni.

8. Néhány gyakori munkakör áttekintése példaként

Takarítók

A takarítók munkájukat kültéren és beltéren végzik, a **közterületeket** is ideértve. Gyakran éjszaka vagy hajnalban, nem ritkán egyedül dolgoznak. Az utcai takarítás jellemző és kimerítő feladat.

A takarítók sokféle felszerelést használnak (seprűket, keféket, vödröket, porolókat, rongyokat, forgótárcsás készülékeket, gőztisztító berendezéseket, lépcsőket, létrákat, padlósuróló-gépeket, valamint száraz és nedves porszívókat.

A napi takarítás során végzett tipikus feladatok lehetnek:

- szeméttartók, hamutartók kiürítése, tisztítása (*lehetséges biológia veszély*),
- szőnyeg, szőnyegpadló, kárpitbútorok porszívózása,
- bútorok, számítógépek, ablakpárkányok portalanítása,
- vegyes burkolatú alapterület (kő, PVC stb.) tisztítása,
- mellékhelyiségek tisztítása, fertőtlenítése (*vegyi anyagok használata*),
- ablaktisztítás (*kizuhanás veszélye*).

Építkezés közbeni és utáni takarítási feladatok:

Építkezés közben a lomtalanítás és a por folyamatos eltávolítása. Ezeket általában nagy teljesítményű por- és vízszívó gépekkel végzik (általában férfiak). Építkezés után az ablaktisztítást, berendezési és felszerelési tárgyak, burkolatok tisztítását végzik.

A jellemzően használt takarítóeszközök használatával járó kockázatokat a 4. számú táblázat foglalja össze.

4. számú táblázat	
A jellemzően használt takarítóeszközök használatával járó kockázatok	
Munkaeszköz	Kockázat

Felmosó mopok és kefék	Az izmok túlfeszítése, szokatlan testhelyzetek, ismétlődő mozdulatok. / Elcsúszás, elbotlás előfordulása felmosás közben Tisztítószer okozta vegyi kockázatok. / Por belélegzése söprés közben
Vödrök	Elcsúszás, elbotlás előfordulása. / Kézi tehermozgatás – nagy tömeg emelése
Létrák és lépcsők	Az izmok túlfeszítése. / Magasról való leesés. / Kézi tehermozgatás
Rongyok és porolók	Az izmok túlfeszítése, szokatlan testhelyzetek, ismétlődő mozdulatok. Vegyi kockázatok – fényszóró- és tisztítószernek való kitétel. Por lehetséges belélegzése száraz portörölés közben.
Forgótárcsás súrológépek és fényszórógépek	Az izmok túlfeszítése, ismétlődő mozdulatok, nagy erő kifejtése. Vibráció Elcsúszás – amennyiben a berendezést nedves tisztításra használják. A gép után vontatott kábelekben való elbotlás. Tisztítószer okozta vegyi kockázatok. Kézi tehermozgatás – a berendezés adott esetben súlyos és nehezen mozgatható az épületen belül, illetve egyik helyről a másikra. Áramütés.
Porszívók	Szokatlan testtartás, toló/húzó, illetve ismétlődő mozdulatok. A gép után húzott kábelekben való elbotlás. Zaj. Por lehetséges a porzsák kiürítése közben. Áramütés.
Gőztisztító berendezések	Szokatlan testtartás, ismétlődő mozdulatok. A gép után húzott kábelekben való elbotlás.

– **Karbantartás**

A karbantartás gyakorlatilag minden gazdasági ágazatban nélkülözhetetlen tevékenység.

Magába foglalja a fenntartás, állapot megóvás, kenés, tisztítás, vizsgálat, hibakeresés, beállítás, csere, javítás, felújítás területeit.

Felmerülő kockázatok igen sokfélék, lehetnek:

- = Váratlanság, szokatlan expozíció / Nem egyenletes expozíció
- = Szűk helyek és szellőzés.
- = Magasban végzett munka (esés tetőről, gép tetejéről, létráról, aknába zuhanás)
Jelentősen növeli a munkavégzés biztonságát a különböző kikötőfülek beépítése, melyet a munkavállaló a tervezett állásfelülete felett legalább 1 méter magasan helyeznek el. Az építménybe helyezett kikötőfülekbe **helyezik el a leesés elleni egyéni védőeszköz karabinerét**. A kikötési pont elérésére teleszkópos hosszabbítót használnak. (Kikötőfülek utólagosan is elhelyezhetők.)
- = Nem-optimális igénybevétel (vállmagasság felett végzett munka, térdelés, nehéz tárgyak emelése)
- = Elcsúszás, elesés (folyadékok, olajok szabadba kerülése, padozat megbontásával járó feladatok).
- = Áramütés (elektromos gépek javítása, villanszerelés).
- = Tűz- és robbanás (hegesztés, vegyszeres tartályok és csövek karbantartása).
- = Szemsérülés (magasnyomású rendszerek karbantartása, forgácsolás, fröccsenő folyadék).
- = Csonkolás, roncsolás, forgó-mozgó alkatrészek okozta sérülések (hidraulikai rendszerek, nagy gépek javítása, karbantartás járó rendszeren).
- = Gyakoriak a kémiai és biológiai kóroki tényezők megjelenése (oldószerek, ólom, azbeszt/penészgombák).
A felületkezelés, felülettisztítás során felhasznált vegyszerek között számos mérgező vegyület fordulhat elő (oldószerek, maró hatású anyagok).
A karbantartók szervezetében a légzőszervek expozíciója mellett jelentősek a bőrt érő károsító hatások, amelyek bőrbetegségekhez vezethetnek.

– **Laboratóriumok**

A laboratóriumokban szükség szerint egyéni védőeszközöket kell használni. Ezek legalább a következők: gáz- vagy részecskeszűrő szelepes félarc, védőkesztyű, gumikesztyű, védőszemüveg.

Használat után gondosan meg kell tisztítani ezeket, és a mindenki által ismert, tárolásukra kijelölt helyre visszatenni.

Erős savakkal, lúgokkal, maró anyagokkal végzett munka során a gumikesztyű használata szükséges. Célszerű gumikesztyűt viselni minden bőrön át felszívódó mérreg (pl.: dimetil-szulfát, bróm, fenol) töltésénél, kimérésénél.

Tömény anyagok hígítása minden esetben egyéni védőeszköz használatával végezhető.

A gumikesztyűt minden használat után, annak levétele előtt szappanos vízzel kell lemosni, hogy levétel közben a rákerült szennyezőanyag ne érjen hozzá bőrhöz. Belül is ki kell mosni, szárazra törölni, kívül-belül talkummal behinteni és használaton kívül hűvös, száraz helyen kell tárolni. Savas vagy lúgos anyagok szembejutása lehetsége esetén, illetve vákuum alatti tevékenység során védőszemüveget vagy nem gyúlékony arcvédőt kell viselni.

Ballonból folyadék kiöntésekor ballonbuktatót kell használni. Lúgok, savak, maró gőzöket kibocsátó vagy mérgező folyadékok pipettázását mérreg-pipetta vagy labdás pipetta segítségével végezzük.

Ütésre vagy dörzsölésre érzékeny, robbanó anyagokkal végzett munkáknál, továbbá közvetlen robbanásveszély fennállása esetén, a legkisebb anyagmennyiségekkel kell dolgozni.

A munkát vagy szilánkveszélytől védő ernyő (pl. 1-2 cm vastag, nem gyúlékony, átlátszó műanyag lemez) mögül végezzük. Ellenkező esetben az egész fejet és a nyakat védeni kell, vastag bőrkötényt és bőrkesztyűt kell viselni.

A fülke csak akkor nyújt védelmet a mérgező vagy maró gázok, gőzök és porok ellen, ha jó az elszívása és tolóajtáját csak a legszükségesebb méretű kis résnyire hagyjuk nyitva. A fülke elszívó ventilátorainak működését ellenőrző lámpa jelezze. Fülke alatt dolgozva a laboratóriumban más elszívó ventilátor ne működjön.

Az analitikai laboratóriumokban törekedni kell az exponált munkavállalók számának csökkentésére, az expozíció idejének és intenzitásának korlátozására. Fokozott figyelmet kell fordítani az egyéni védőeszközök biztosítására.

Fontos ezeken a helyeken is biztonsági és egészségvédelmi jelölések, felíratok elhelyezése és jelentései komolyan vétele.

A laboratóriumok által használt anyagok, mint termékek jellemzően ellátottak információval a velük történő érintkezés során szükséges egyéni védőeszközök alkalmazásáról. Ezeknek a betartása elengedhetetlen.

– **Bűnügyi laboratóriumok**

Ilyen munkahelynek számít például a kábítószer-vizsgáló laboratórium. Alkalmazhatnak tűszúrás elleni védőkesztyűt.

A bűnügyi helyszínelő feladata a bűncselekmények helyszínének alapos vizsgálata. Ennek során gondoskodik arról, hogy a helyszín érintetlen maradjon (eközben érheti az időjárás hatása, kültéren az elütés veszélye, emberek vagy állatok támadása stb.).

- = fertőző anyaggal végzett laboratóriumi munka (védőoverall, védőkesztyű vegyi veszélyek ellen, védőszemüveg, szelepes részecskeszűrő félálarc)
- = fizikusi laboratóriumi munkák (mechanikai hatás elleni védőszemüveg, mechanikai hatás elleni védőkesztyű, zárt szakmai használatú lábbeli)

– **Bűnügyi technikus**

Bűncselekmények, vagy egyéb esemény helyszínén, eljárási cselekményeknél bűnügyi technikai tevékenységet kell végezni, ami gyakran követeli meg a védőeszközök használatát. Ilyen feladatok:

- = nyomokat, anyagmaradványokat biztosítani, rögzíteni (mechanikai, vegyi, biológiai hatások előfordulása),
 - = fizikai, fizikai-kémiai és vegyszeres nyomkutatót végrehajtani;
 - = a helyszíni nyomokat és **anyagmaradványokat értékelni**, ezekből következtetéseket levonni;
- szolgálata ellátása során szükség esetén **lőfegyvert használni**.

Ezeknek a feladatoknak a biztonságos ellátása vegyi, biológia ártalmak, valamint mechanikai kockázatok elleni védelmet igényel. Szükséges továbbá a munkavállaló jól láthatóságának biztosítása, valamint lövedékálló mellénnyel való ellátása.

Kapcsolódó előírás:

A belügyminiszter irányítása alá tartozó rendvédelmi szervek munkavédelmi feladatai, valamint foglalkozás-egészségügyi tevékenysége során is széles körben kell védőeszközt alkalmazni a test valamennyi részének védelmére. A szabályozás – 70/2011. (XII. 30.) BM rendelet alapján – a dokumentálás tekintetében eltérő a korábban ismertetett eljárástól.

A rendvédelmi szervek esetében is előfordul, hogy a veszélyforrás hatásait kollektív védelemmel, vagy egyéni védőeszköz használatával nem lehet kiküszöbölni – például a határátkelőhelyen, repülőtéren, közterületi szolgálati helyen az egyéni védőeszközök használatával egyidejűleg,

szervezési intézkedésekkel kell biztosítani az egészséget károsító kockázati tényezők, így különösen zaj-, rezgés-, por- és vegyi ártalom, sugárzás veszélyes határérték alá szorítására. [70/2011. (XII. 30.) BM rendelet]

A **Biztonsági Szabályzatok** speciálisan egy adott szakterületre vonatkozó munkavédelmi követelményeket rögzítik. Ezeknek az előírásoknak az alkalmazása elengedhetetlen az egyéni védőeszköz belső juttatási rendje összeállításánál. A munkáltató az ezekben foglalt követelmények teljesítését nem mulaszthatja el.

Példa szakmai szabályozások egyikéből:

- **Gépjármű üzemeltetés - 17/1993. (VII. 1.) KHVM rendelet**

Minden esetben egyéni védőeszközt kell biztosítani, illetve viselnie az alábbi tevékenységet végzőnek:

- = hegesztéses, fémszórásos munkákhoz a fajtájuktól függően előírtakat,
- = köszörüléssel munkákhoz előírtakat,
- = vegyi anyagokkal (savak, lúgok, alkatrész mosószerek, festékek, oldószerek stb.) történő munkavégzéshez előírtakat,
- = nappali, valamint éjszakai jó láthatóságot biztosító védőruhát (figyelemfelkeltő mellényt) a gépjárműmentő szolgálattal foglalkozóknak.
- = Ha szükséges a járó motorú gépjármű alatti munkavégzés (vizsgálat), fejtámasztó egyéni védőeszközt kell használni.

9. Példák a jogszabályi előírásoknak való megfelelés ellenőrzés szempontjaihoz

17/1993. (VII. 1.) KHVM rendelet Vasútüzemi munkák alapján:

- Veszélyes anyagokat szállító járművek sérüléseinek, tárolóhelyeken bekövetkezett balesetek vagy egyéb rendkívüli eseményeknél a mentéshez és az elhárításhoz a veszélyforrásnak megfelelő egyéni védőfelszerelést a munkavállalók rendelkezésére bocsátották-e? (17/1993. (VII. 1.) KHVM rendelet 1. számú melléklet 6.8.6. pont)
- Az egyen-, forma- és munkaruha juttatásban részesülők, az egyéni védőfelszerelés viselésére kötelezettek a munkáltató által biztosított ruházatban végzik-e munkájukat és a munkavégzés

során a tevékenységhez, környezethez előírt védőfelszerelést rendeltetésszerűen használják-e? (17/1993. (VII. 1.) KHVM rendelet 1. számú melléklet 6.9.1. pont)

- A munkavállalók munkavégzés közben használnak-e olyan ruhát, meghibásodott védőfelszerelést, lábbelit, amely balesetveszélyes helyzetet idézhet elő? (17/1993. (VII. 1.) KHVM 1. számú melléklet 6.9.3. pont)

Vasútépítési és fenntartási munkavégzés

- A jármű tetején a leesés elleni védelemmel biztosított módon végzik-e munkájukat a munkavállalók, oly módon, hogy a jármű fölött nincs — veszélyes közelségben — feszültség alatt álló villamos vezeték vagy berendezés? (17/1993. (VII. 1.) KHVM 2. számú melléklet 6.5.4. pont)

Vasútépítési és fenntartási munkavégzés

- A egyéni védőeszköz viselésére kötelezett a munkáltató által biztosított ruházatban végezték-e munkájukat és a munkavégzés során a tevékenységhez, környezethez előírt védőeszközt rendeltetésszerűen használta-e? (17/1993. (VII. 1.) KHVM 2. számú melléklet 6.10.1. pont)
- Használt-e a munkavállaló a munkavégzése közben olyan meghibásodott védőeszközt (pl. ruhát, lábbelit), amely balesetveszélyes helyzetet idézhetett elő? (17/1993. (VII. 1.) KHVM 2. számú melléklet 6.10.2. pont)

Munkahelyek tekintetében szükséges a 3/2002. (II. 8.) SZCSM–EüM együttes rendelet követelményeinek figyelembe vétele.

A munkáltató a munkavédelmi szempontú előzetes vizsgálatok során a létesítmény, a munkahely és a technológia esetében munkabiztonsági és munkaegészségügyi szempontból egyaránt köteles azonosítani a várható veszélyeket (veszélyforrásokat, veszélyhelyzeteket), valamint a veszélyeztetettek körét. Köteles felbecsülni a veszély jellege (baleset, egészségkárosodás) szerint a veszélyeztetettség mértékét. Meg kell határozni a védekezés leghatékonyabb módját, a műszaki és **egyéni védelem módozatait**, illetve az alkalmazandó szervezési és egészségügyi megelőzési intézkedéseket.

A kéz-kar rezgés expozíciójával járó munkavégzés során is biztosítani kell könnyűnek minősülő fizikai munkavégzés munkakörnyezeti előírásainak megfelelő klímát. Amennyiben ez nem biztosított a munkavállalót – **a lokális lehűlés elleni végtagvédelem érdekében** – **egyéni védőeszközzel kell ellátni.**

10. A munkavédelmi hatósági ellenőrzés általános ismérvei

Munkavédelmi hatóság az eljárási módszere és a szükséges intézkedések meghozatala során a dokumentálás és gyakorlati alkalmazás szempontjaira egyaránt kitérve jár el.

A munkavédelmi ellenőrzés célja a munkahelyeken előforduló szabálytalanságok feltárása, az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó szabályok megtartásának biztosítása.

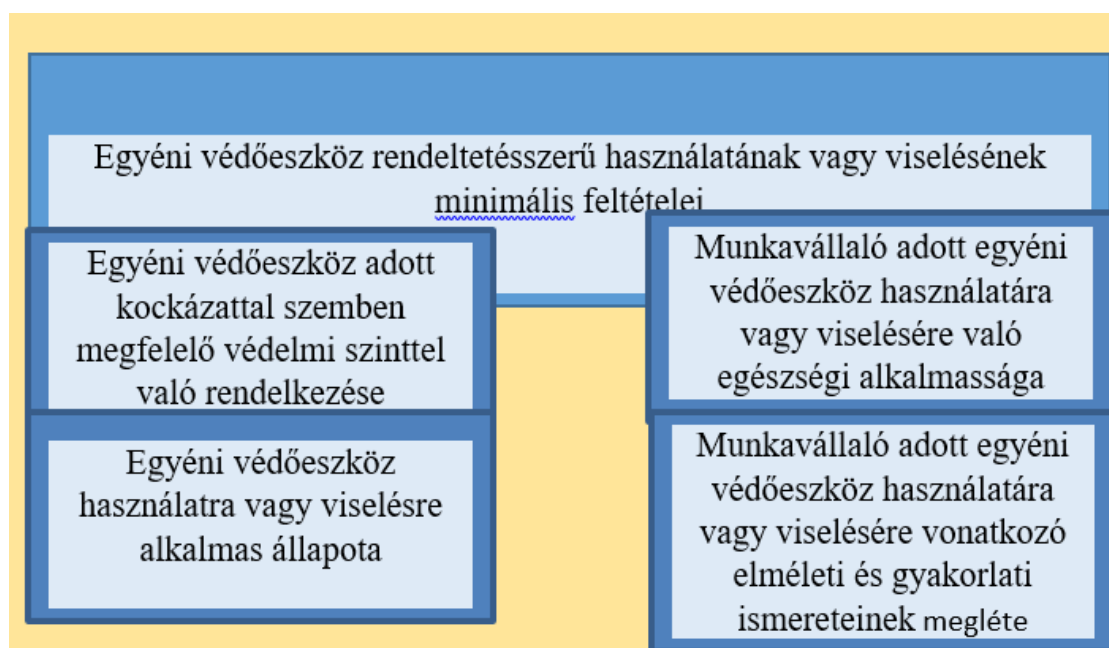
Azoknál a munkáltatóknál, akiknél a hatósági intézkedés ellenére nem tapasztalható jogkövető magatartás, a hatóság szigorral lép(het) fel.

A munkavédelmi ellenőrzést végző szakember a helyszíni bejárás megkezdése előtt kérheti/kéri a munkavédelmi képviselő (az Mvt. 70. §-a szerinti), vagy – a rendészeti szervek esetében más elnevezéssel – **érdekképviselő** és más munkavédelmi szakember jelenlétét az ellenőrzés során. Ennek a védőeszközök vizsgálatakor kiemelt jelentősége van.

A munkavédelmi képviselő jogosult meggyőződni a munkahelyeken az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek érvényesüléséről, így különösen az egyéni védőeszközök biztonságos állapotáról.

Az ellenőrzés elsődleges szempontja a **védőeszköz használati fegyelem feltárása**. Ez magában foglalja a rendeltetésszerű használat vizsgálatát, azaz a védőeszköz rendeltetésszerű használatra való alkalmasságát és a munkavállaló adott védőeszköz használatára vagy viselésére való alkalmasságát.

2. ábra. Egyéni védőeszközökkel kapcsolatos ellenőrzés szempontjai

A használati fegyelem helyszíni ellenőrzése közben a munkavédelmi hatóság saját feljegyzéseket és fényképfelvételeket készít a későbbi következtetések alátámasztására. Ennek során azonnal feljegyzi az ellenőrzött védőeszközön lévő adatokat a munkáltató – később soron következő – dokumentumaiban lévő adatsorral történő összevetés érdekében. A már használatba vett védőeszközön lévő adatokból a védőeszköz származási helyének és a kategóriájának, védelmi szintjének – amelybe a gyártó sorolta – egyértelműen ki kell derülnie.

A hatóság ellenőrizni fogja a védőeszköz tájékoztatóját is, valamint az EU rendelet hatálya alá tartozó védőeszközök esetében az EU-megfelelőségi nyilatkozatot, mivel ezeknek a munkahelyen megtalálhatónak kell lenni. (Az EU-típusvizsgálati tanúsítvány a munkahelye nem kötelező dokumentum.) A védőeszközön lévő adatokat várhatóan összeveti a tájékoztatóban lévő adatokkal, annak érdekében, hogy azok valóban egymáshoz rendelték-e.

Ellenőrzés kiterjed a munkahelyen készenlétkben tárolt, a raktárban elhelyezett, esetleg a tisztításra váró, vagy a már cserélt védőeszközöket is. (A tisztításra váró, vagy cserélt védőeszközök esetében előfordulhat illetéktelen hozzáférés, amelyből nem kívánt használat adódhat.)

A helyszíni bejárás során kérhetik a védőeszközre vonatkozó munkáltatói dokumentumokat (mint például időszakos felülvizsgálatok eredményei, soron kívüli ellenőrzések), és az ott éppen nem elérhetők esetében visszatérnek/térhetnek rá a dokumentáció vizsgálat során.

Nem tekinthető rendeltetésszerű használatra megfelelőnek az adathiányos, az érvényes időszakos felülvizsgálattal nem rendelkező, a lejárt élettartamú, továbbá a védelemre szemmel láthatóan

alkalmatlan (például törött, nagymértékben elszennyezett) védőeszköz. Ilyen esetben az ellenőrzést végzőtől haladéktalan intézkedés várható.

A munkavállalók védőeszközre vonatkozó ismereteit kérdésekkel lehet feltárni, a védőeszköz használatára való egészségi alkalmasságukat pedig részben az orvosi vizsgálatok dokumentumai, részben az általuk használt védőeszköz rendeltetése alapján lehet vizsgálni. A magasban történő munkavégzésre alkalmasnak talált, de a 100 kg tömeget meghaladó testsúlyú munkavállaló esetében a lezuhanásgátló rendszerben egyedi intézkedés szükséges. A 100 kg tömeget meghaladó személy biztosítása esetén ugyanis csökkenteni kell a kiengedett kötél hosszát, azaz sűrűbben kell elhelyezni a közteseket (a köztes kikötéseket), annak érdekében, hogy egy esetleges zuhanáskor a munkavállalót érő megtartási rántás ne haladja meg a megengedett (az emberi szervezet által eltűrhető) 6kN-t.

Nagyon fontos szempont a védőeszközzel történő foglalkoztatási tilalom – fiatalok (sérülékeny csoport) érintő – megszegésének feltárása. Vizsgálni kell továbbá, hogy a védőeszközt használják-e a hatókörben tartózkodó más személyek is.

A helyszíni vizsgálatot követő dokumentáció ellenőrzésének elsődleges szempontja a juttatási rend tartalmának áttekintése. A bejárás során tapasztaltakkal és a vonatkozó munkavédelmi szabályokkal történő összevetés alapján ki kell szűrni a nem megfelelő védelmi szintű védőeszközöket, és észrevételezni kell a hiányzó (sem használatra ki nem adott, sem a juttatási rendben nem meghatározott) védőeszközök hiányát. Fel kell tárnunk a juttatási rendben hiányosan, nem szakszerű módon meghatározott adatokat. A védőeszköz kategóriába sorolásának elsődlegesen a megfelelőségértékelési tanúsítás meglétének és megfelelőségének szükség szerinti ellenőrzése során van jelentősége, ennek hiánya nem róható fel.

A védőeszköz juttatási rend tartalmának és a védőeszköz tényleges használatának/viselésének ellenőrzését a szakmai tevékenységek jogszabályi követelményei alapján összeállított – részben e kiadványban is megfogalmazott – kérdések segíthetik. Az aláírások mögött meghúzódó tényleges szakmai tevékenység hitelességét ajánlott ellenőrizni. Ennek módja lehet az aláíróktól néhány szakmai részlet megkérdezése, szakmai felvetések megtétele, amelyekből a juttatási rend tartalmának adott személy általi kellő ismerete jó eséllyel megítélhető.

A juttatási rendben feltárt hiányosságok szükségessé tehetik a kockázatértékelés tartalmának mélyebb vizsgálatát, biztonsági adatlapok megtekintését, gépkönyvek vizsgálatát.

A dokumentáció ellenőrzése során vizsgálni kell az alkalmazott jogszabályok hatályát és a szabványok érvényességét.

A munkavédelmi oktatások tartalmi vizsgálatára a helyszíni ellenőrzésen tapasztaltak alapján kerülhet sor, azt elsősorban szabálytalan munkavégzés esetén szükséges elvégezni.

A munkavédelmi hatóság ellenőrzési módszere

A munkavédelmi hatóság képviselője munkavédelmi bírságot alkalmaz az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó követelmények teljesítését elmulasztó, és ezzel a munkavállaló életét, testi épségét vagy egészségét súlyosan veszélyeztető munkáltatóval szemben.

A munkavállaló életét, testi épségét vagy egészségét súlyosan veszélyezteti különösen a védőeszközök működésképtelensége, illetve hiánya;

A munkavédelmi hatóság munkatársa jogosult

- a nem megfelelő védelmet nyújtó védőeszköz használatakor a veszélyes tevékenység, illetőleg üzem, üzemrész működésének, munkaeszköz, egyéni védőeszköz, veszélyes anyag/készítmény használatának felfüggesztését elrendelni,
- egyéni védőeszköz működését, használatát felfüggeszteni, ha az nem rendelkezik a meghatározott okirattal.

A védőeszköz használatát felfüggesztő intézkedés várható, ha bármilyen kétség merül fel a védőeszköz biztonságos használatra vonatkozó állapotát illetően.

A védőeszköz megfelelőségértékelése tanúsítása hiányosságára utaló eredmények esetén természetesen piacfelügyeleti intézkedésnek is helye van.

A védőeszköz „rendeltetésszerű használata” mellett bekövetkezett munkabaleset esetén a munkáltatónak soron kívüli ellenőrzést kell végezni (Mvt. alapján).

A munkavédelmi hatóság keretében rendelkezésre áll a **Munkavédelmi Tanácsadó Szolgálat**, ahonnan tanácsadás keretében kérni lehet a normatív követelmények ismertetését, a helyes munkahelyi gyakorlat bemutatását, és feltehetőleg egyéb munkabiztonsággal

11. A munkáltatói belső szabályozás megfelelőségének ellenőrzése – kérdés lista

Kérdésjegyzék munkavállalók részére

- Elvégezte-e a munkáltatója a kockázatértékelést és dokumentálta-e az eredményt?
- Elkészítette-e munkáltatója az egyéni védőeszközök írásbeli belső juttatási rendjét?
- Az egyéni védőeszközök belső juttatási rendjének kimunkálásba részt vett-e a foglalkozás-egészségügyi szolgálat?

- Aláírta-e a foglalkozás-egészségügyi szolgálat képviselője a belső juttatási rendjét?
- Munkáltatója naprakészen nyilván tartja-e a kockázatbecslésre vonatkozó dokumentumokat?
- Munkáltatója naprakészen nyilván tartja-e a védőeszköz kiválasztására vonatkozó adatokat?
- Munkáltatója naprakészen nyilván tartja-e a védőeszköz kiválasztására vonatkozó mérési eredményeket?
- Munkáltatója naprakészen nyilván tartja-e a szakértői véleményeket és ajánlásokat?
- Munkáltatója naprakészen nyilván tartja-e a védőeszköz juttatásával kapcsolatos egyéb dokumentumokat?
- Munkáltatója felkészült-e az ellenőrzést végző hatóság kérelmére bemutatni az egyéni védőeszközökkel kapcsolatos dokumentumokat?
- Munkáltatója gondoskodott-e arról, hogy az egyéni védőeszköz a védelmi képessége kifejtésekor önmaga ne idézzon elő további veszélyt?
- Munkáltatója gondoskodott-e arról, hogy az egyéni védőeszköz megfeleljen a munkavégzés körülményeinek?
- Munkáltatója gondoskodott-e arról, hogy az egyéni védőeszköz az ergonómiai követelményeknek és a munkavállaló egészségi állapotának megfeleljen?
- A rendelkezésre bocsátott egyéni védőeszközön elvégezhető-e a szükséges igazítások, beállítások, hogy viselőjére illeszkedjen?
- Tudja-e, hogy milyen feltételek teljesülése esetén viheti el a védőeszközét a munkahelyről?
- Egyszerre több kockázat fennállása esetén az egy időben használt több védőeszköz összeillő és hatékony-e a fennálló kockázatokkal szemben? (Például szemüveg és hallásvédő egy idejű használata esetén a zaj képes-e a hallásvédő alá jutni a szemüveg archoz való nem megfelelő illeszkedése miatt.)
- Van-e módja megismerni a védőeszköz viselhetőségének időtartamát dokumentumokból? személyes használatra kiadott egyéni védőeszközök nyilvántartása követhető-e? (készült-e ehhez dokumentálási lehetőség)
- A közös használatú egyéni védőeszközök egészségügyi vagy higiénés karbantartásáról készül-e dokumentáció? (valóban elvégzik azt)
- Az elhasználódott védőeszközök cseréjéről időben és dokumentáltan gondoskodik munkáltatója?
- Az egyéni védőeszköz munkáltatótól történő átvételéről készül-e a dokumentáció, (átvevő személy, átadó személy, átvétel időpontja, átvett védőeszköz egyértelmű azonosíthatósága, élettartamra vonatkozó adat stb.)

- Az egyéni védőeszköz természetben történő biztosításának van írásban rögzített garanciája?
- A védőeszköz rendeltetésszerű állapotának megőrzése érdekében az elvégzett karbantartásról, tisztításról készül-e napra kész dokumentáció?
- Követhető-e az időszakos felülvizsgálatra kötelezett egyéni védőeszközök köre?
- Vezetnek-e napra kész nyilvántartást az elvégzett időszakos felülvizsgálatokról az eredmény és az adott védőeszköz egyértelmű feltüntetésével?
- Végez-e javítást munkáltatója egyéni védőeszközön?
- A cserére szorult védőeszközök tárolása elkülönített helyen, további használatra alkalmatlan módon történik-e?
- A cserére szorult védőeszközök leselejtezése időben és minden esetben megtörténik?
- A cserére szorult védőeszközök leselejtezését dokumentálja a munkáltatója?
- Valamennyi egyéni védőeszközt használó/viselő munkavállaló kapott megfelelő tájékoztatást az őket érő kockázatok jellegéről és mértékéről?
- Valamennyi egyéni védőeszközt használó/viselő munkavállaló kapott megfelelő előzetes gyakorlati képzést védőeszköz rendeltetésszerű használatának módjáról?
- Az egyéni védőeszközökre vonatkozó elméleti és gyakorlati oktatás dokumentált volt?
- Az egyéni védőeszközökre vonatkozó elméleti és gyakorlati oktatást munkaidőben tartották meg?
- Az egyéni védőeszközök átvétele – használatba vétele előtt a munkavállalók megkapták az adott egyéni védőeszköz magyar nyelvű tájékoztatóját?
- A magyarul nem tudó munkavállalók számára biztosított volt az általuk értett nyelven a tájékoztató?
- Biztosította munkáltatója a védőeszközök használatával kapcsolatos tájékoztatást és a konzultációt a munkavállalók számára? (munkavállalók által nem értett esetekben)
- Biztosította munkáltatója a védőeszközök használatával kapcsolatos tájékoztatást és a konzultációt a munkavállalók képviselői számára?
- A védőeszköz elhasználódására figyelemmel a munkavégzéshez folyamatosan biztosított a védőeszköz ellátás?
- A mentési tervben meghatározták az adott helyzetben szükséges egyéni védőeszközöket?
- Ismert a munkavállalók körében a mentési tervben meghatározott egyéni védőeszközök tárolási – készenléti helye?

- A védelmi képességét veszített egyéni védőeszközzel a munkáltató tájékoztatása esetén időben történik a szükséges csere?
- Az egyéni védőeszköz belső juttatási rendje tartalmazza a konkrét munkahelyeket, munkaköröket?
- Az egyéni védőeszköz belső juttatási rendje tartalmazza a konkrét munkahelyek, munkakörök alapján a védőeszköz használatát indokoló munkafolyamatokat, technológiákat?
- Az egyéni védőeszköz belső juttatási rendje tartalmazza-e a juttatott védőeszköz típusát?
- Az egyéni védőeszköz belső juttatási rendje tartalmazza-e a védőeszköz ellenőrzése, tárolása, cseréje, karbantartása, az elhasznált védőeszköz veszélyes hulladékként történő kezelése szabályait?
- Az egyéni védőeszköz belső juttatási rendje tartalmazza-e a védőeszköz használatának feltételeit, beleértve a használat időtartamát is?
- A munkavállalók az általuk végzett fizikai munka mértékének és a klimatikus környezetnek megfelelő egyéni védőeszközöket kapnak-e?
- Munkáltatója megfelelően napra készen tartja-e a juttatási rendet?
- Munkáltatója figyelembe veszi a védőeszköz használatának egészségi (egyéni) alkalmassági feltételeit, illetve annak egészségi korlátjait az egyes munkavállalók esetében?
- Munkáltatója igényelte-e a munkavállalók véleményét a védőeszköz kiválasztását megelőzően?
- A munkáltatójánál rendelkezésre állnak-e a személyi feltételek az egyéni védőeszközök hiánytalan meghatározásához és biztosításához?
- Megfelelőnek tartja a beszerezni kívánt védőeszköz védelmi szintjét (képességét) a munkáltató felmérés során kapott jellemzők alapján?
- Az elhasznált védőeszközt hulladékként, illetve veszélyes hulladékként történő kezelésének módja szabályozott, és a gyakorlatban ennek megfelelően zajlik?
- Elfogadja-e a munkáltatója az egyéni védőeszköz használatáról való önkéntes lemondást?
- Szabályozott-e a védőeszköz munkahelyről történő elvitelének feltétele?
- Munkáltatója a védőeszköz juttatásának rendje meghatározásába bevonta-e a munkavédelmi képviselőt?
- Munkáltatója a védőeszköz juttatásának rendje meghatározásába bevonta-e a foglalkozás-egészségügyi szolgálatot?

- Tett-e javaslatot a védőeszköz kiválasztására a munkavédelmi képviselő vagy a foglalkozás-egészségügyi szolgálat? Írásban dokumentált a javaslat?
- Igényelt-e tájékoztatást a munkavédelmi képviselő a védőeszköz biztosításáról és használatáról?
- Kezdeményezett-e intézkedést a munkavédelmi képviselő az egyéni védőeszköz biztosításával és használatával kapcsolatos rendelkezések megsértése miatt?
- Munkáltatója együttműködést tanúsít-e a munkavédelmi képviselő felé?
- Munkáltatója és a foglalkozás-egészségügyi szolgálat együttműködésére vannak-e egyéb dokumentumok?

Irodalom jegyzék

<file:///g:/ginop-2020%20eve%20tájékoztató/takarito.pdf>

Ergonómia MSZ EN 13921:2007	Fejvédelem	Arc és szemvédelem	Hallásvédelem	Légzésvédelem	Védőruházat	Kéz és karvédelem	Lábvédelem
Általános és mechanikai alapkövetelmények / Zaj / Mozgó gépkatrészek elleni védelem			MSZ EN 352-1:2003 MSZ EN 352-2:2003 MSZ EN 352-3:2003 MSZ EN 352-4:2003 MSZ EN 352-4:2001/A1:2006 MSZ EN 352-5:2002/A1:2006 MSZ EN 352-5:2003 MSZ EN 352-6:2003 MSZ EN 352-7:2003 MSZ EN 352-8:2008		MSZ EN 510:1994 MSZ EN 14328:2005	MSZ EN 420:2003+A1:2010 MSZ EN 388:2016+A1:2019	MSZ EN ISO 20344:2012 MSZ EN ISO 20345:2012 MSZ EN ISO 20346:2014 MSZ EN ISO 20347:2012 MSZ ISO 4643:1993 MSZ EN ISO 13287:2013
Repülő, pattanó anyag		MSZ EN 14458:2019			MSZ EN ISO 4877:2003		
Szúrás – vágás					MSZ EN 1082-1:2000 MSZ EN 1082-2:2001 MSZ EN 1082-3:2001 MSZ EN ISO 13998:2003		
Beütődés elleni védelem / Ütközés motorkerékpárral (védőruházatnál)	MSZ EN 397:2012+A1:2013 MSZ EN 14052:2012+A1:2013 MSZ EN 12492:2012				MSZ EN 13595-1:2003 MSZ EN 1621-1:2013 MSZ EN 1621-2:2014 MSZ EN 1621-3:2019 MSZ EN 1621-4:2013	MSZ EN 13594:2016	MSZ EN 13634:2018

Láncfűrész vágás elleni védelem					MSZ EN ISO 11393-6:2020	MSZ EN 381-7:2001	MSZ EN ISO 17249:2014 MSZ EN 381-2:1999 MSZ EN 381-5:1998 MSZ EN ISO 11393-5:2020
Láthatóság					MSZ EN ISO 20471:2013		
Áramütés elleni védelem. Feszültség alatti munkavégzés	MSZ EN 50365:2002				MSZ EN 50286:2002	MSZ EN 60984:1992/A1:2002 MSZ EN 60984:2002 MSZ EN 60903:2004	MSZ EN 50321-1:2018 MSZ EN 50321:2002
Villamos ív					MSZ EN 61482-1-1:2010		
Sztatikus feltöltődés					MSZ EN 60895:2004	MSZ EN 16350:2014	
Sugárzás elleni védelem		MSZ EN 379:2003+A1:2009 MSZ EN ISO 12312-1:2013 MSZ EN ISO 12312-1:2013/A1:2016				MSZ EN 421:2010	
Radioaktív szennyező anyagok					MSZ EN 1073-1:2016+A1:2019 MSZ EN 1073-2:2003		
Fertőző anyagok					MSZ EN 14126:2007		
Vegyszerek elleni védelem					MSZ EN 13034:2005+A1:2009 MSZ EN 14605:2005+A1:2009 MSZ EN 14786:2006 MSZ EN 464:1998	MSZ EN ISO 374-1:2016/A1:2019 MSZ EN ISO 374-1:2017) MSZ EN 374-2:2015	MSZ EN 13832-2:2019 MSZ EN 13832-3:2019

					MSZ EN 943-1:2015+A1:2019 MSZ EN 943-2:2019 MSZ EN ISO 13982-1:2004/A1:2011 MSZ EN ISO 13982-1:2005 MSZ EN ISO 13982-2:2005 MSZ EN ISO 17491-3:2009 MSZ EN ISO 17491-4:2008/A1:2016 MSZ EN ISO 17491-4:2009 MSZ EN ISO 19918:2018 MSZ EN ISO 27065:2018	MSZ EN 374-4:2014 MSZ EN ISO 374-5:2017	
Hőhatás elleni védelem					MSZ EN 14058:2018 MSZ EN 342:2018	MSZ EN 511:2006	
Hő és láng					MSZ EN ISO 11612:2016 MSZ EN ISO 6942:2002 MSZ EN ISO 9151:2017 MSZ EN ISO 14116:2016 MSZ EN ISO 9185:2008 MSZ EN ISO 11611:2016	MSZ EN 407:2004 MSZ EN 12477:2001/A1:2005 MSZ EN 12477:2002	MSZ EN ISO 20349-2:2018
Eső elleni védelem					MSZ EN 343:2019 MSZ EN 14360:2004		
Tűz elleni védelem					MSZ EN 1486:2008 MSZ EN 15614:2008 MSZ EN 16689:2017 MSZ EN 469:2007 MSZ EN 13911:2018 MSZ EN ISO 18640-2:2018	MSZ EN 659:2003+A1:2008	MSZ EN 15090:2012
	MSZ EN 132:2000	MSZ EN 143:2000/A1:2006	MSZ EN 148-1:2019	MSZ EN 402:2003	MSZ EN 1146:2006	MSZ EN 12941:1998/A1:2004	MSZ EN 13949:2003

Levegőhiány illetve levegőszennyeződ és elleni védelem	MSZ EN 134:2000	MSZ EN 143:2001	MSZ EN 148-2:2000	MSZ EN 403:2004	MSZ EN 12021:2014	MSZ EN 12941:1998/A2:2009	MSZ EN 14143:2013
	MSZ EN 135:2000	MSZ EN 144-1:2018	MSZ EN 148-3:2000	MSZ EN 404:2005	MSZ EN 1827:1999+A1:2009	MSZ EN 12941:2001	MSZ EN 14387:2004+A1:2008
	MSZ EN 136:2000	MSZ EN 144-2:2018	MSZ EN 149:2001+A1:2009	MSZ EN 404:2005	MSZ EN 12083:2003	MSZ EN 12942:1998/A1:2003	MSZ EN 14435:2005
	MSZ EN 137:2007	MSZ EN 144-3:2003	MSZ EN 250:2014	MSZ EN 405:2001+A1:2009	MSZ EN 12942:1998/A2:2009	MSZ EN 13274-1:2002	MSZ EN 14529:2006
	MSZ EN 138:1998	MSZ EN 145:1997/A1:2003	MSZ EN 269:1999	MSZ EN 529:2006	MSZ EN 12942:2001	MSZ EN 13274-2:2002	MSZ EN 14593-1:2018
	MSZ EN 140:2000	MSZ EN 145:2001				MSZ EN 13794:2003	MSZ EN 14594:2018
	MSZ EN 142:2003						
Leesés elleni védelem	MSZ EN 358:2019	MSZ EN 813:2009	MSZ EN 1497:2008	MSZ EN 1891:2003	MSZ EN 355:2003		
MSZ EN 353-1:2014+A1:2018	MSZ EN 363:2019	MSZ EN 12841:2007	MSZ EN 1498:2007	MSZ EN 341:2012	MSZ EN 360:2003		
MSZ EN 354:2010	MSZ EN 795:2013	MSZ EN 1496:2017	MSZ EN 12841:2007	MSZ EN 353-2:2003	MSZ EN 361:2003		
Elmerülés elleni védelem	MSZ EN ISO 12402-3:2006	MSZ EN ISO 12402-3:2006	MSZ EN ISO 12402-5:2006	MSZ EN ISO 12402-5:2006	MSZ EN ISO 12402-10:2006		
MSZ EN 13138-3:2015	MSZ EN ISO 12402-3:2006/A1:2010	MSZ EN ISO 12402-5:2006/A1:2010	MSZ EN ISO 12402-5:2006/A1:2010	MSZ EN ISO 12402-5:2006/A1:2010	MSZ EN ISO 15027-1:2013		
MSZ EN ISO 12402-2:2006	MSZ EN ISO 12402-4:2006	MSZ EN ISO 12402-6:2006/A1:2010	MSZ EN ISO 12402-6:2006/A1:2010	MSZ EN ISO 12402-6:2006/A1:2010	MSZ EN ISO 15027-2:2013		
MSZ EN ISO 12402-2:2006/A1:2010	MSZ EN ISO 12402-4:2006/A1:2010	MSZ EN ISO 12402-6:2007	MSZ EN ISO 12402-6:2007	MSZ EN ISO 12402-6:2007	MSZ EN ISO 15027-3:2013		